

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:

Helyben:	Vidéken:
1 óra 1 K.	1 óra 1-50 K.
3 óra 3 K.	3 óra 4-50 K.
6 óra 6 K.	6 óra 9- K.
1 évre 12 K.	1 évre 18- K.

Megjelenik minden hétköznap este 9 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bzent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Műrdetés díjazásában szerinti.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Talán

kissé sokat foglalkozunk azzal a kérdéssel, mikor lesz béke és milyen uton-módon születik meg s talán kissé keveset azzal, hogy mit tehetünk mi magunk a reánk nézve kedvező béke érdekében. Pedig ez a második kérdés jóval fontosabb az elsőnél, már csak azért is, mert mindenkinek alkalmat nyújt céltalan találgatás helyett hatásos cselekvésre.

Könnyű belátni, hogy éppen a háború befejező szakában és éppen a teljesen kielégítő béke érdekében szükséges csapataink harcképességét a legmagasabb fokra emelni, mert máskülönb minden eddigi diadalunk kárba vész. Ennélfogva ifthon is mindenkinek arra kell törekednie, hogy erkölcsi és anyagi ereivel egyaránt támogassa a csatamezőkön küzdő testvéreit. Egyfelől tehát kevesebbet kell panaszkodni bajaink miatt, amelyek amúgy sem elviselhetlenek, másrészt minden alkalmat meg kell ragadni áldozatkészégünk bébizonyítására.

Ilyen alkalom kínálkozik legközelebb a hatodik hadikölcsön jegyzésében.

Ugyáltszik, hogy a világháború pokoli zeneműve rettenetes fortisszimóval fog bevégeződni. Valamennyi hadviselő fél igazán a legvégsőkig feszíti minden erejét, hogy a győzelem serpenyőjét maga felé billentse, vagy legalább is minél kevésbé hátrányos helyzetben ülhesen le a béketárgyalások asztalához. Ha mi hátra maradunk ebben a versenyben, bármely téren, akkor annak igen szomorú következményei lehetnek. Mulhatatlanul szükséges tehát, hogy az új hadikölcsönnek nagy sikere legyen, az eddigiené is nagyobb, mert csak úgy remélhetünk tetszességes, érdekeinknek megfelelő békét. Ennélfogva mindenkinek még nagyobb kötelessége, mint eddig volt, minden nélkülözhető pénzt a

hadikölcsön céljaira fordítani és okos hazafisággal siettetni a kedvező békét, ahelyett, hogy ölvetett kezekkel sóhajtozzék, vajjon mikor lesz béke és ki fogja azt nyélbe ütni.

Rossz üzlet a háború.

A lehetetlen megélhetés nagy dilemmája mellett napról-napra furcsább kérdőjelekbe botlik az ember fatalpu lába. A legfrissebbet teszem például Lánzy Leó ar szolgáltatója. Méltóztatnak ismerni? Akkor rendben van. Ugyebár bankdirektor? Hát ugy történt a dolog, hogy ehhez a pénzkirályhoz elment egy újságíró. Az újságíró ugyanis sokat írt arról, hogy a bankok a háború alatt elképesztő vagyonokat szereztek. Szerette volna megtudni, vajjon igaz-e, amit ír. Ki világozhatja fel e kétségében, ha nem Lánzy Leó? És Lánzy Leó felvilágosította. Ez a pénzcár határozottan kijelentette, hogy ez a világháború legnagyobb tévedése. Azt mondta Lánzy Leó, hogy az emberek, no meg az újságírók egyebet sem hangoztatnak, mint a bankok nagy nyereségeit. Persze a veszteségről nem beszélnek, mert nem is tudnak azokról. A bankok nem hátrállk világgá-az ilyen szélhüdeikeket, hanem csendben leírják. Így mondta ezt Lánzy Leó egy újságírónak.

Ez szerint tehát a bankok sem nyertek a háborúban. Sőt ha még sokat hánytorgatjuk az állalunk képzelet nyereségeiket, bebizonyítják, hogy koldusbotra jutottak. Tényleg jó lesz felhagynunk e bankragalommal, mert kiderül az igazság, hogy a világháborúban tönkre mentek: a bankok, hadseregszállítók, sertésliferánsok, gazdák, kereskedők és mindenki, csupán a félketlen, konjunkturázó, uzsorás, fixfizetéses középosztály Ésirosodott meg. A legnagyobb vesztesék persze a nagybankok.

Lánzy Leó felvilágosítása után meg is ígérjük, hogy a háború nyereségeit többé nem fessegetjük, mert utóbb is megtudja az ügyészség, hogy nem bankokat kell elűlnie, hanem minket, kizsákmányoló közép-osztályt. Fogadalmainkat meg is tarjuk, csak azzal zárjuk sorainkat, hogy e rovás írója és beszélt erről a témáról egy kolosszális bank igazgatóval. És beszélgettek így: monda csak, kedves direktor ur, mennyit kerestek a háború alatt? Sokat? Így én. Csak sokat? Így ő. Azt még magunk sem tudjuk, hogy mennyit; annyit kerestünk.

Szövetkezetek a világbéke érdekében.

Mialatt a nemzetközi szociálisták stockholmi kongresszusukra készülődnek, a bekéret áhítózó világ tűnedező remény-sége mellett, magyar részről érdekes és jelentőségében messze kiható kezdeményezés indult el a nemzetek közti béke helyreállítása érdekében. Kevesen tudják nálunk, hogy a most harcban álló államokat a szociálista szakszervezeteknél sokkal hatalmasabb hálózattal vonja be a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége, — amely békés időben is a barátságos érdekszolidaritás nagy-szerű organizmusa volt.

Ebbe az óriási nemzetközi kooperációba huszonkét állam kétszáz ezer szövetkezete tartozik, több mint 30 millió taggal; nálunk működő expontense

a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, amelynek Bernát István az ügyvezető alelnöke, kebelében tartozik közel kilencezer, magyar szövetkezet mintegy másfélmillió taggal.

Ez a nemzetközi szövetség a háború alatt is fentartotta az érintkezést a hozzátartozó szervezetek között. A szövetség hivatalos lapja azonos szöveggel a háború alatt Londonban, Párisban és Hamburgban jelenik meg. A lapot voltaképpen Londonban szerkesztik, az angol kiadást a londoni központ átküldi a hági irodának, s az viszont Hamburgba továbbítja, ott németre fordítják s a német kiadás egyidejűleg jelenik meg az angol és franciával. Az egyik legutóbbi kiadás ismer-

telte a házi- és külügyi angol kongresszus lefolyását, tudósítást közölt a francia küldöttek beszédéről is és ismertette egyebek közt a Hangyá szövetségeinek tevékenységét is.

Bernát István most a Szövetség pénteki igazgatósági ülésen indítványt terjesztett elő, s annak az a célja, hogy az egész nemzetközi szervezet- a béke propagandájának szegmálátára hívja fel. Bernát indítványa azt kívánja, hogy a Magyarországi Szövetkezetek szövetsége lépjen érintkezésbe a hamburgi és hági szervezetekkel egy hágában tartandó nemzetközi szövetkezeti konferencia érdekében, amelynek az a célja lenne, hogy előkészítse és sürgesse a béketárgyalások minél rövidebb időn belül való megindítását.

Bernát István nagy horderejű indítványát bizonyosan egyhangulag elfogadják s ezzel polgári részről indul meg a békeelőkészítés munkája s talán több sikerrel, mint amennyit egyelőre stockholmi szociálista küldöttek buzgólkodása ígér.

Honvédeink katonahononának felavatása.

A 17. honvédegyalgezed Zita királyné katonahononát május 9-én fogják ünnepélyesen felavatni fényes és nagy-szabású ünnepek keretében. Erről, a minnek közelről érdeklő szép eseményről Sipos alezredes, vitéz honvédeink kifünő és nagyabecsuft czedparancsnoka a következő levélben értesítette a Fejérme-gyei Naplót:

M. kir. 17. honvédegyalgezed.

A „Fejérme-gyei Naplót” tek. Szerkesztőségének.

Székesfehérvár.

Tábori posta 417. 1917. május 1.

Az ezred harcfőradalmak folytán átdűlésre szoruló le-gényessége, továbbá tisztjel ré-szére egy otthoni létesített és legfelsőbb helyről azon kitüntetésben részesült, hogy az Ofolelőge a királynékné ne-vét viselhesse. Az otthon, mely a legnemesebb célt szol-

gája, elkészült és Fenséges királyának születésnapján, folyó hó 9-én fog rendeltetésnek ünnepélyesen átadni.

Az ünnepség programját mellékletben megküldve, az ezred a tekintetes Szekeres-tőseget arra hazafias tisztelettel meghívja.

Teljes tisztelettel
Sipos
alezredés.

A szép ünnepély másora a következő:

A m. kir. székesfehérvári 17. honvédegyalozred „Zita ki-

rálýné katoná-otthon“ tisztí és legényeségi üdítőtelepének megnyitása. Az ünnepély sorrendje: Délelőtti 9 órákor a kápolna és otthon megáldása. Istentisztelet. Délután zene és szórakoztató előadások. Népünnepély, hangverseny, (zongora, hegedűsölő, táncok, tréfás jelenetek, ének, szindarab) kezdete délután 3 órákor. A 20. hónap vége gyaloghadosztály zenekarának hangversenye. Buffet. Beléptidj nincs; adományok az ezred özvegy- és árvaalajpa javára fordítatnak.

Közgyűlés a vármegyénél.

Fejérvármegye törvényhatósága gróf Széchényi Viktor főispán elnökleite alatt hétfőn tartotta rendszeres havi közgyűlést s azon a megyei bizottsági tagok szép számban jelentek meg. Gróf Széchényi Viktor főispán kelles szavakban figyelmeztette a közgyűlést arra a tényre, hogy lisztszükségletünk kevés s így a legnagyobb takarékosággal kell élnünk, mert különben komoly bajoknak nézünk eléje. Majd Hunkár Dénes /veszprémmegyei főispánt, Fejérvármegye helyettes főispánját paréntálta el meghatározó szavakkal.

A nagyfotosságú kérdéssről, a vármegye csecsemővédelméről gróf Zichy Ráfael számolt be nagyobb beszédben s azt a közgyűlés lelkes elfézésel vette tudomásul. A vármegye csecsemőmozgalmról részletesen ép a minap emlékezett meg a Fejérvármegyei Napló, így annak ismétlése felesleges volna, valamint annak az áldozatkészségnek méltatása is, hogy gróf Zichy Ráfael 50000 koronát adott a gyermekkörházra. Griger Miklós dr. sóskúti plebános igazán gyönyörű

beszédben méltatta a csecsemővédelem ügyét s annak fontosságára különösen felhívta a vármegye figyelmét.

Csöngédy Gyula c. kanonok, adományeseres szintén hozzászólt a tárgyhöz s komoly szavakat pengtetett a tőle megszokott áhosszúsággal. Azt mondotta, hogy nem csak a már megszületett gyermekeket védjük, hanem azokat is, sőt különösen azokat, akiket nem engednek megszületni. Szomorú képet mutatta be a különböző óvszerek veszedelmes elterjedtségének s kérte a közgyűlést, hogy azoknak legszigorúbb és kérelhetetlen üldözésében részt vegyen és hasson oda, hogy megakadályozzák és végét vessenek.

Dr. Matta Árpád indítványára a honvédelmi minisztert üdvözölte a közgyűlés. Majd a főispán az erdélyi menekültek gondozásáról számolt be. Ezután a közgyűlés az egyes községeknek különböző kérelmeit és számadás bemutatásait vette tudomásul.

HIREK.

Katonai kinevezések. Az ellenséggel szemben tanusított vitézségük és szolgálatauk elismerésül a 69-ik gyalogezrednél Misuray Bódog és Scherflér Pál századosok, Mattanovich Lajos, Schön Jenő és Weimann Ödön főhadnagyok dícsérő elismeréssel; Zsupán Ferenc tartalékos a bronz vitézségi éremmel; — a 10-ik huszárezrednél Gáspár Géza, Peiz Ferenc és Dolánszki Ferenc őrmesterek, Braun Ödön szakaszvezető, Nagy Mihály, Kindl János és Cserpák Pál tartalékosok a bronz vitézségi éremmel; — a cs. és kir. 13-ik huszárezrednél Liszkai József tartalékos az 1-ső oszt. ezüst vitézségi éremmel; Uszakai Lajos törzserőmester, Meggyes Antal, Bódoi János, Halmavanszki János és Török István tartalékosok és népfelkeltők a 2-ik oszt. ezüst vitézségi éremmel, Zoltán Gyula hadnagy Barabás István és Ricsa László szakaszvezetők, Dobozi György és Potrák Ferenc tartalékosok a bronz vitézségi éremmel; Bottka Zoltán, szolgálaton kívüli viszonyból főhadnagy, Donavell János népf. főhadnagy, Pusztai Kálmán Gyula népf. hadnagy, Ackermann Vilmos szolgálaton kívüli viszonyból főhadnagy legfelsőbb dícsérő elismerést a kardokkal, Gócza Mihály ezredkürtös, Kemperle András főszemélyvezető ezüst érdemkeresztrel a vitézségi érem s a lapján, Lapu Sándor honvéd, Papp József népf. őrmester első osztályú ezüst vitézségi éremmel lettek kiütetve.

Orvosi hír. Dr. Kárnik József és dr. Nemes Jenő katonáorvosokat Lublinba helyezték át.

Katonai kinevezések. A 69-ik gyalogezred tartalékában Aczél Pál, Wandra Lajos, Batory Ferenc, Giesz Károly, Braun Jenő és Hofbauer Ede tartalékos hadapródjelöltek; — 10-ik huszárezred tartalékában dr. Say Géza tartalékos hadapródjelölt; — a 13-ik huszárezred tartalékában Probst István és Halmágyi János tartalékos hadapródjelöltek zászlósokká lettek kinevezve.

Az ügyvédi kamara közgyűlése. Székesfehérvár ügyvédi kamarája vasárnap délelőtti 10 órákor tartotta közgyűlést dr. Löwy Károly elnök vezetésével. A közgyűlés meleg hangon emlékezett meg a hadbavonult ügyvédekrol; 65 százalékos katonai szolgálatot teljesít. Majd az itthonmaradt ügyvédek nehéz sorsáról emlékeztek meg. A titkári, pénztárosi és egyéb hivatalos jelentéseket a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette. Dr. Komendovits Gyula mint sérelmet emeltette meg a választmányának elbírálását, amelyet a segélykérések körül tanusít. A panaszt a közgyűlés tudomásul vette s a jövőben más elbírálás alá veszik. A közgyűlés több kisebb ügy elintézésével végződött.

A „Lengyelkirályság állampolgárai“. A belügyminiszter rendeletet intézett Fehérvármegyehez, s abban felhívja az alispánt, hogy vegye tudomásul és közölje az alája tartozó közigazgatási hatóságokkal, hogy Országban megszállott terület hivatalos irásban Lengyelkirályságnak polgárai a „Lengyelkirályság állampolgárainak nevezendők,

TARCA.

Behring Emil meghalt.

Írta: Hajós József.

Ebben a cimbén sok olvasó kérdőjelet lát, vagy azt gondolja, „Annyi baj legyen!“ Ki ez a Niemand? Mert a nevét moziplakáton soha sem láthatták, regényt sem írt, kuplét sem gyártott. Hát csoda-e, ha nem ismeri a világ nagyközönsége? Mert Henny Porten, Asta Nielsen, (talán így kell írni a nevéket) azok közismert moziállatok, hát még Psylander, — hölgyeim: Psylander! Ugye, világíró név, sőt fogalom, amelyért már kurtaszoknyás csitrik rajognak, hiszen olyan mesés a filmen. De egy Behring? Ki lehet ez?

Az emberiség egyik legnagyobb jötevője, a nagy Behring megbocsátja, hogy az ő halhatatlan nevét a mozi csepürágó művészeivel együtt említem. Hiszen csak a kontraszt kedvéért tettem és egy szavacsként való tényre akartam rávilágítani.

Behring Emil orvos és élettan-tudós volt, felfedezte a diftéria-szérumot. Hosszú éveken át egeren, tengeri malacokon, sokféle állatok ezreire végzett kísérletezéseket azért, hogy embereket tudjon visszarántani a sir szélére. Sokan bogaras tudósoknak néztek, kinek külön szenvedélye ártatlan egere-

ket, szép tengeri nyulaskákat halálra kínozni. Pedig mikor Behring ezeken az állatokon kísérletezett, ugyanakkor az emberiséget szerető lelke ott állott a diftériában szenvedő sok-sok ezer gyermek ágyánál és a biztos haláltól mentette meg őket, ugyanott ott állott a dermedés (tetanusz) baktériumával fertőzött sebesült katonák ezrei mellett és meggyógyította őket.

A diftériában szenvedő gyermek és a gyermek életéért aggódó anya lsten után Behringnek tartoznak halálával a meggyógyulásért. Behring az utolsó 27 év alatt sok millió gyermeknek mentette meg az életét a diftéria ellenmért tartalmazó szérumával. Ha az orvos elég korán felismeri a diftéria betegségét s mindjárt alkalmazza a szérumot, akkor a beteg gyermek élete legtöbb esetben megmenthető. Csak a későn alkalmazott szérum nem fejt ki gyógyító hatást.

Érthető tehát, hogy a tudományos folyóiratok most mely gyász-szó közlik a kiváló német tudós-
nak, Behring Emilnek március utolsó napján bekövetkezett halálát. Az ő lángelméjének, szorgalmas kísérletező munkájának köszönhetjük, hogy ma a félelmes diftéria nagyon sokkal kevesebb gyermek hal meg és a háborúban igen sokkal kevesebb katonát öl meg a merevgörccs, mint 20 évvel ezelőtt.

Emil von Behring 1854-ben született Hansdorfbán. Berlinben katonáorvosi iskolát végzett. 1891.

tavasán a berlini Institut für Infektionskrankheiten assistense, majd Halleban, utóbb pedig Marburgban egyetemi tanár lett. Majd felfedezte a diftériaszérumot és a vérsavóterápiát tudományosan megalapította. Érdemei elismerésül 1901-ben az orvosi Nobel-díjat kapta.

Behring a nagy Koch Róbert tanítványa volt, ennek hatására szentelte életét a ragályos betegségek elleni küzdelemre. Tanulmányozta a fertőtlenítő szereket; sok vegyi anyagokat keresett, melyek a testbe már behatott baktériumokat is megölik. E célra eleinte legalkalmasabbnak találta a jodoformot.

Löffler 1884-ben felfedezte a diftéria bacillusait s azokat állatokra is átoltotta. Később Roux és Yersin előállították a diftéria bacillusok mérget (toxinját), mely állatokra olva diftériát okoz, így kitént, hogy a diftéria betegségét a bacillusok mérge okozza. Ez alapokból indul Behring munkálkodása, melynek célja volt a diftéria mérget ártalmatlanná tenni.

Tudvalevő, hogy az emberi vagy állati szervezetet bármely mérgehez hozzá lehet szoktatni, ha fokozatos adatokban lassankint jut a szervezetbe. Behring különböző állatokba, — melyek közül mégis a lovak legalkalmasabbnak bizonyultak — fokozódó mennyiségű diftéria mérget természetlen beoltott, így az állatok olyanra megszokták a mérget,

hogy akkor sem kapták meg a diftéria betegséget, ha nagytömegű diftéria bacillust oltott beléjük. Ez uton 1890-ben Behring felfedezte, hogy az így kezelt állatok széruma (vérsavója) képes más állatok sőt embereket is megvédeni a diftéria ellen.

A Behring-féle törvény szerint: „Valamely fertőző betegség ellen immunissá lett egyén vérenek és vérsavójának megvan az a képessége, hogy ugyanazon fertőző betegség iránt fogékony más egyént, ha más fajhoz tartozik is, annak szervezetébe kellő mennyiségben való beoltás után e betegség ellen immunissá tesz.“ Behring által kimondott e tétel alapja a szérumterápiának, vagy a vérsavóval való gyógyításnak.

Napjainkban már minden államban e célra rendelt intézetekben (nátlunk a bakteriológiai intézetben) állandóan termelik lovak véreben a diftéria ellenmért tartalmazó szérumot.

Ugyancsak Behring állította elő a merevgörccs (tetanus) szérumát, mely kivált most a háborúban százezer katoná életét menti meg. Behringnek sikerült erős hatású diftéria szérumot szarított állatokból előállítani, ugyanigy szarított tetanusz antitoxint is, melyet por alakban, sebre hintve alkalmaznak. A szérumgyógyászat kiépítésén Behring fáradohatatlan dolgozott. Nem elégedett meg azval, hogy az ő kiténtően bevált diftéria széruma csak a már megjelent

— A „diákok hadnagyanak” temetése. Valójában a Hídenburg ezredé volt, de főgimnáziumunk ifjúsága is a magának tekintette, hisz kézzel-ével azelőtt az iskola padjából egyenesen a kaszárnyába — onnét pár hónap múlva a haza tüzébe ment a Jancsi gyerek... Vidám arccal, derült lélekkel jött meg ősszel szabadságra a kis zászlós, szombaton pedig behuny szemmel, hideg ajakkal, szűk koporsóba zárva került haza a hadnagy ur... Pár héttel ezelőtt még levelet írt diáktársaihoz a kongregációba, és e sorokból a nemes, önzertes ifju buzdítja szól az Isten és haza iránt tartozó szent kötelességeikről. Mikor márc. 30-án az ellenséges gránát megsebesítette, még reménykedve indult a kórházba, de amidőn pár nap múlva érezte erejének hanyatlását, önként, megnyugv lelkiismerettel kérte magához Isten szolgáját, hogy a ő zeleddő vég kézen találja őt. Nagycsütörtökön ezredese, a komoly katona, kit sirni aligha látoly eddig, könnyező szemmel jelentette a Hídenburg-tiszteleknek: „Urak, Léhner hadnagy ur meghalt!” zóta gyászba borult fímet egy család, melytől már második fiut követelte áldozatul a borzasztó világküzdelem. Meggyászolták az ifju hősbajtársai, mert mindnyájan igazán szerették, becsülték a vigkedélyű, szolgálatra-kész, nyílt magyar jellemű fiut. A temetés napján, vasárnap délelőtt a főgimnázium Vörösmarty. Onképzőkörének zároggyűlésén Pótz Edgar vezető tanár meleg érzelések emlékezett róla, az Onképzőkör lelkes tagjáról, ki annak eszméit őszintén tudott hevüléni utolsó lehelzetéig. A gyászpompához a zenét — a tonazenekar hiányában — a diákajtársak ban-

betegség ellen óv és segítő a gyógyulást, de nem alkalmas előzetes védőoltásra, amilyen pl. a himlő, kolera, tifusz elleni védőoltás. Behring újabban a difteria ellenes védőoás módját kereste és sikerült is felfedeznie, 1913. áprilisában közölte a tudományos világgal a védő szérumának lényegét, mely igen erős difteria mérégnek* és ellenmérégnek megfelelő keveréke.

Behring a tuberkulózissal is sokat foglalkozott. 1902-ben előállította a híres „bovovakcint” a szarvasmarha tuberkulózis ellen. Később az emberi tuberkulózis ellen a tulast készítette el. A Koch Kornet-féle magyarázat szerint a tuberkulózis belelegzés útján terjed s mindig a tüdőinfekció a kiindulási pont, Behring ellenben azt bizonyította, hogy a fertőzés az étkezés, tehát a bélcsatorna útján jön létre, leginkább a fertőzött tej révén terjed. Különösen az ujszülött és fiatal gyermekekre veszedelmes a gümőkör bacillusával fertőzött tej, mert a fiatal korban a bélcsatorna falának ellenállóképesége csekély. Behring kimutatta, hogy a gümöbacillusos tejjel etetett szopósállatok valamennyien gümőkörbe estek, míg az idősebb állatok egészsége-

* A difteria-baktérium mérge igen erős hatású. Ezt a mérget már gyilkosságra is felhasználják. Pár esztendő előtt Oroszországban egy Buturlin nevű milliomosnak difteria toxint fecskendeztek a bőré alá. Ezt a modern gyilkolómódot egy züllött orvos végezte gyógyítás árnyé alatt. Később a gasztet kiderült.

dája adta, amely két esztendővel ezelőtt vidám hangokkal kísérte a diákkatonákat a haza szolgálatára. Sokan emlékeznek még a meghatározható jelenetre, mikor e hős hűkát Dombi igazgató a ciszterciák temploma előtt sorra csókolta, gyönyörű szavakkal utjukra indította s aztán felzendült a nemzeti imádság: „Isten áldd meg, a magyart!” Tegnap ugyane hangok mellett hulltak a honi föld rögei az olasz fronton elvérzett diákhadnagy koporsójára. A Gyászszertartást Kisteleki István esperes végezte, igazán meghatározó beszédet intézett a gyászoló közönséghez. Mindenki keservesen zokogott a gyászbeszéd alatt. A főgimnázium kitűnő közzenekarának gazsindulása még inkább fokozta a megindultságot s hullottak a könnyek a szemekből, jobban mint a záporos, pedig az ugyancsak szakadt s szertartás alatt. Az ifjúság felvonulása a zenekarral, az óriási közönség, a sok katona, oly meghatározó látvány volt, hogy soká emlékeztetben marad. Nyugodjék csendben a fiatal hős. Gyászborult hozzatartozói vigasztalja az a tudat, hogy a legnagyobb áldozatot hozták a hazáért.

— Uj közéletmezesi biztos. Mint ismeretes, eddig Szekesfehérvár és Fejérmegye közéletmezesi biztosja ifj. Kállay András volt. Ez az ur azonban nagy bakot lőt a polgármester ellen indított detektívfenziával s ezzel önmagát is elfelfizálta a mi köreinkből. Valamennyi cselekedete között a leghevesebb. Helyette Holicsér Károly országgyűlési képviselő jött. Holicséri Szekesfehérvárot és a vármegyében ismerik a moat elődekeny uriember általános szeretetnek és tisztelőnek örveud.

sek maradtak. Számokkal bizonyítható, hogy minél több valamely vidéken a gümőkörös szarvasmarha, annál nagyobb ott a gümőkör által okozott gyermekhalandóság.

Behring-áldásos működése nemcsak azért volt korszakalkotó, mert néhány felelmes betegségnek találta meg az orvosságát, de azért is nagyhatású volt, mert új gondolatával az elméleti kutatások lehetőségét gazdagította, utat mutatott és termékenyítőleg hatott szérumgyógyászat fejlesztésére s így a gyakorlati orvostudomány fejlődését is elősegítette.

Erthető, hogy a tudomány művelői hódolattal ismerték el Behring érdemeit. Mikor az orvosvilág és a tudósok 1914. márciusában Behring hatvanadik születésnapját ünnepelte, Roux és Mecsnikow a párisi Pasteurintézet igazgatói üdvözlő soraikban azt írták neki: „ez a nap nemcsak Németországnak, hanem az egész civilizált világnak ünnepe.” A Nobel-díjat kapta; néhány évvel ezelőtt pedig egy 25.000 frankos orvosi díjat ítélte neki ugyanaz a francia akadémia, mely a háború kitörése óta lelkisnyiló kifakadásokat szór a német tudományra.

Ha majd a szenvedélyek a háború lezajlása után elcsitulnak, a német Behring emléket a francia, angol, olasz anyák, gyermekek és katonák ép úgy áldani fogják, mint mi, akik Behring szellemében az általános emberiség egyik oltalmazó géniuszát ismerjük s halálával emlegetjük.

— A tisztviselők beszerzési szövevénye. A Fejérmegyei Napló többször részletesen megemlékezett arról a nagyfontosságú szociális intézményről, amelyet a város tisztviselői alakítottak beszerzési szövevények címen. A részvényaláírások már nagyban folynak. Előnknek gróf Széchenyi Viktor főispán kériék fel s az a legnagyobb készséggel elfogadja.

— A gazdák panasza. A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület f. hó 5-én igazgató választmányi ülést tartott, s azon tárgyalta a gazdaságkörülszövegnek a rekvirálások miatt okozott s e tárgyban április 19-én tartott rendkívüli közgyűlésen felhozott sérelmeit. Gróf Széchenyi Viktor főispán indítványára elhatározták, hogy a célra nem vezető monstre küldöttség helyett kisebb külső küldöttséget menesztenek az Országos Közéletmezesi Hivatal elnökéhez, s vele már előzőleg írásban közlik a panaszos eseteket s közvetlen tárgyalás útján keresik a sérelmek orvoslását. A küldöttség gróf Eszterházy László elnök, gróf Széchenyi Viktor, Farkas Géza, dr. Klacsz György, Lintner Sándor, Körmendy Péter és Armos Jenő titkár, igazgatóválasztmányi tagokból fog állni. Fontosabb tárgy volt még az Országos Magyar Gazdasági Egyesület leirata a Gazdák Hadszervező Országos Bizottságának megyei főkjá megalakítása tárgyában. Ez intézmény a mezőgazdasággal foglalkozók hadi övezegének és árváinak segélyezésére létesülne, de megyénkben már néhány hónappal ezelőtt létesült a hadi övezegyek és árvák segélyezésére Onkentes Havi Járuléki címen egy, már eddig is jól megerősödött intézmény, nem tartja tehát a választmányi lehetőségek a megyei fiók felállítását.

— A Phoebus ismét pereskedni akar. A mi közkedélt Phoebusunk valóságos permánában szenved. Most újabb perrel fenyegetőzik. A város ugyanis 516 koronát levont neki a világitás korlátozása miatt. S ez nagyon természetes. Ha nem világít, fitesse a nagyharang, amelyet elrekviráltak. A Phoebus erre azt mondja, ha világít, ha nem, őt azért fizessek ki. Hógnye. Milyen kedves egy fiu ez a Phoebus. Emiatt perrel fenyegetőzik. Hát csak pereljen, ha kedve és pénze van.

— Babot együnk. Tisztelt Főszerkesztő ur! Lelkes felhívásokban figyelmeztet bennünket, hogy takarékoskodjunk a lisztel s helyette inkább — babot együnk. Teljesen igaz van és meg is fogadnánk a jótanácsát, de nem lehet, nincs bab. A városi boltban van? Igaz, de ott csak azoknak jár bab, a kiknek lisztjegyük van. Nekem például nincsen lisztjegyem. Lisztet sincsen elég mennyiségben. Babot sincsen. Honnan vegyek hát én babot? Tisztelettel Rita Kuká.

— Megszűnt az üzletek záróra korlátozása. Január hónapban adott ki a belügyminiszterium egy rendeletet, s az az üzletek záróját oda korlátozta, hogy minden üzletet hét órák be kell zárni míg az élelmiszerüzletek fél nyolcig tarthatók nyitva. Ez a rendelekezés január, február, március és április hónapokra vonatkozott. Tekintettel arra, hogy a miniszternek erre vonatkozó új rendelkezése nem jelent meg, újra életbelépett

az 1913-ban megállapított záróra rendszárlá, amely szűfint az üzletek általában nyolc óráig tarthatók nyitva, reggel hat órák nyithatók ki. Az élelmiszerüzletek fél kilencig tarthatók nyitva és reggel öt óráig nyithatók ki. Szombati napokon az élelmiszerüzleteket fél tíz óráig szabad nyitva tartani.

— Az elrejtett két vagon. Liszt törtérlája. A közérdeknek tartozunk azzal, hogy márhó-holnapra ne engedjük elfelejteni azt a dajkamesét, amelynek alapján ifj. Kallai András, közéletmezesi biztos fővárosi detektívvel házkutatást rendeztetett dr. Saára Gyula polgármester házában és szőlejtében. Az elégteltől, amelyet a város polgármestere a tanácsól és Szekesfehérvár sajtójától kapott, már tud a közönség. Arról is, hogy e házkutatásból kifolyólag a tanácsülésen kijelentették, hogy a közéletmezesi biztossal csak a kijáró hivatali formák között üdváriaskodnak és semmiéle egyebb előzetekenséget, mint például városi kocsi rendelkezésére bocsajtása, a jövőben nem tanusítanak. A polgármesterrel szőfiben tanusított viselkedés után mindez nagyon természetes és nem is lehet másként. A közönség azonban bizonyára kíváncsi arra, hogy miként szőlehetett meg a két vagon elrejtett lisztől szőló dajkamese, amelynek hivatalos közeg akkora hitelt adott, hogy a fővárosból hozatott detektíveket a kiderítésére. A dajkamese törtérlája a következő: Szekesfehérvárot volt két vagon rekvirátt és a gazdától léfoglalt gabona. A polgármester kérte a közéletmezesi hivatalt, hogy ezt ne kelljen elszállítatni, hanem a város fogyasztására itmaradhason annál inkább, mert nagy szükség van rá. A kérésnek, mint teljesen indokoltnak helyt adtak. A város erre megőrlteté ezt a gabonát. Mikor magánielek őrlöteti akartak a malomban, a molnár nem fogadja el az őrlést, mert a város gabonáját kellett őrlőnie. Nem őrlőthetek — mondotta — mert a polgármester ur küldött két vagonnal, azt kell most elkészítenem. Es megszületett a dajkamese, azután utra indult és végső állomása a közéletmezesi biztos volt. Ő azután szőrtobbantotta a házkutatással. Hogy a robbanás kioek ártott, majd elváltak. A májusi közgyűlés fejezi be e robbanás történetét. Kiváncsian várjuk Mint halljuk, nagyon érdekes felszólalások lesznek. Többen erősen készülnék rá és gondoskodnak arról, hogy az elbangzott szavak az utolsó betűig Kúrthy báró íróasztalára kerüljenek. A közgyűlés a polgármester mellett zajos és impozáns tüneményre készül.

— Balatoni fűrdővonatok. Amint a Fejérmegyei Napló értesít, juniustól kezdve a délvásut vonalán, Nagykanizsától Budapest közt szombaton, vasárnap és hétőn fűrdővonatok fognak közlekedni. A hét egyéb napjain csak a rendes vonatok közlekednek.

Sebesültek érkeztek. Vasárnap Gallicából 200 sebesültet hoztak Szekesfehérvárra, köztük 58 súlyosan sebesültet. A sebesülteteket a szekesfehérvári hadikórházakban helyezték el.

— **Katonák garázdálkodása.**
A katonai tolvajlások újból tömegesen fordulnak elő s igazán ideje volna, hogy erélyesen lépjenek fel ellene. Vasárnap Nemes Ferencné sármentelei dűlőben levő szőlőjébe törték be s mintegy 300 kor. értékű italt loptak el. A tolvaj katonákat meg is találták egyik hid alatt, amint keletyesen lakmározták. A lakmározók multságát a katonai készültség zavarta meg. Ugyancsak betörök jártak Beocsik Imre sármentelei szőlőjében is, de egy baltán kívül mást nem találtak. Az utóbbi időben Sármentelén is több lopás történt s erős a gyanu, hogy azokat is a tábor katonái követik el.

— **A háztartási fémek rekvirálása.** A honvédelmi miniszter távirati rendeletet küldött a városnak, mely szerint a háztartási fémek beszolgáltatásának apr. 30-án lejárt terminusát meghosszabbította addig, amíg megalakítják azt a szervezetet, mely a be nem szolgáltatott fémtárgyak szigorú felkutatását fogja végezni

— **Rövid hírek.**

Gombauzsora. Arany Jánosné féllikló gombát 5 koronáért árusított. E hallatlan uszoráért 10 napra és 100 korona pénzbüntetésre ítélték. Minden uszorással így kellene elbánni, sőt — még szigorúbben.

Cukor érkezett. A város közlélményének 500 métermázsra érkezett. A cukrot jegyek ellenében szolgálják ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik felejtésteiellen kedves fiunk, illetve testvérünk temetése alkalmával részvételükkel fájdalunkat bármilyen módon enyhíteni igyekeztek és kik ravatalára koszorút helyeztek — a legőszintébb köszönetünket. Ugyancsak köszönetet mondunk a katonai Parancsnokságnak, ki drága fiunk hazaszállítását közreműködése által megkönnyítette, — a Pro Patria egyesületnek, mely a hősi halált halt ravatalára csokrot helyezett. Végül őszinte köszönetünket nyilvánítjuk föltisztelendő Námessy Medárd tanár urnak, ki az ifjuság kivézetésével és zenekarának közreműködésével adózott fiunk, illetve testvérünk emlékének Szehervár 1917 május hó 7-én A gyászoló *Lehner család.*

Miután schiffon és vászon nem kapható s nekem sikerült egész finom női fehérneműkből egy nagy mennyiséget jutányos áron beszerezni, saját érdekében felhívom a hölgyközönség b. figyelmét, míg a készlet tart, minél előbb szerezzé be szükségletét. Kézszel himzett vászon és madapolan ingek, hálóing és kabátok, nadrágok, alsók és fűzővédők, azonkívül 50—60 himzett vászon és madapolan ágyfelhuzat leggyorszerűbbtől a legdrágábbig. Madapolan ing kézzel himzett 12-50 koronától kezdve.

Vermes árúházában

— **Szeplő, májfolt, pörösenés, arc tisztáltság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrém” (ezelött Crème de Laitaine), és az párszóni használat után az arcot bársonyimivá és hőtűhérsé teszi. Egy kis tégely 1-20 K. Nagy tégely 2 K. Kapható Szüts Róbert gyógyszerházában.**

— **Böjtorján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen; ávegie 2 korona, Kapható Szüts Róbert gyógyszerházában.**

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszser a Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szüts Róbert királyi téri gyógyszerházában.

— **Ujtítás a női reform-fűzők terén; gyári lerakatot sikerült szerveznem oly higienikus „Rádium” reform fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgásbiztosítanak, ülsénel nem hátrányosak — Vételnelni feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kéri! — Egyedül elárúsítás egész ügyedre Vermes Frigyesnél. Blous upon ságok állandó raktára.**

**Áldozó és bérma
RUHÁK
jutányos árban meg-
rendelhetők
Reiner Növörök,
Kossuth-utca 8.**

Urania színház.

Hétfőn és kedden,
május hó 7 és 8-án:

FRANCISKA BERTINI
főszereplésével

DIANA

Szenzációs főúri dráma 5 felv.
Remek klegészítő műsor.

Előadások fél 7 és fél 9-kor.

Rendes helyárak.

Felsőkirálysor 20. számú
két utcára nyílló

KERESZT HÁZ

két nagy házhellyel
az udvarban külön épített

LAKÓHÁZ

mellékhelyiségekkel, épített sertésórákkal, épített felszerel-
ekkel, kukoricagórékkkal,

1.400 □-ös belsőtelekkel

akár nagy gazdálkodás, akár,
üzleti célra alkalmas,

külön egy ázhellyel is
szabadkézből eladó.

ÉRTESÍTÉST UGYANOTT.

székesfehérvári

Tiszta új Singer centrálbóbi
súlyeszítő varrógép eladó, Tolnai-
utca 12.

**Pikkoló gyerek felvetetik a
Vörösmarty kávéházban.**

**Vágóhíd-dátó belső sorban ma-
gányos családi ház 326 □ öl kert-
tel szabadkézből minden órán el-
adó. Bővebbet ugyanott.**

**Fűszerüzlet, 40 év óta fennálló,
jóiórgalmu, lakással és mellék-
helyiségekkel kiadó. Tolnai utca
20 sz. alatt.**

**Kocsi és mozdony tisztításra
felvesz 4 munkást, vagy női, eset-
leg 16—18 éves erősen fejlett
fiukat a Máv. fűtőházvezetősége.**

**Egyes dűlőben egy buzaiföld
vetessel együtt eladó Tudakozóúni
Palotai-utca 63. szám alatt lehet.**

**Fejes saláta, krizantim- és sa-
látapalánta kapható, Szécheny u.
26. sz. a.**

**Vármegyebeli kereskedőknek
bizományként magas jutalék mel-
lett nagyobb mennyiségben is ad-
juk lapunkat elárúsításra. Bővebb
felvilágosítást a kiadóhivatál ad.**

**Kereskedőknek üzleti érdekük,
különösen a külvárosi kereskedők-
nek, hogy boljukban helybeli új-
ságot is áruljanak. Emellett jó
mellékes is, különösen a mostani
árubiányos világban. Az árusítás
bizományként történik, az esetleg
megmaradt példányokat visszaszá-
mitják. Üzleti elárúsításra bármi-
kor lehet jelentkezni a kiadóhiva-
talban. Levél, telefon útján is el-
intézhető. Telefon 208.**

**Lapkihordót, aki állandó he-
lyekre hordja az újságot, felvesz-
nek a kiadóhivatálban. Jó kere-
sethez jut és mint mellékes fogl-
alkozás is üzhető. Utcai elárúsi-
tásra is felvesznek több lapárúsi-
tót a kiadóhivatálban. 14 éven
felülieket már alkalmaznak. Kitűnő
keresethez jut és mellékes fogl-
alkozásként üzhető. Jelentkezni a
kiadóhivatálban lehet.**

**Egy fiú-tanulónak felvetetik,
Pete műteremben.**

**Hetiplaci árusok jó mellékesre
tehetnek szert, ha árujuk mellett
újságeladással is foglalkoznak.
Legjobb kereset. Bármikor lehet
jelentkezni a kiadóhivatálban.**

A MAGYAR KÖNYVPIACON
ÖRSZÁGOS FELTÜNÉST KELTETT
Dr. Vaas József könyve:
Szent Ágoston vallomásai.
CSINOS, IZLESES KIÁLLÍTÁSBAN
a két kötetes szép mű 6 koronáért
**Horváthné és Rónayné könyvke-
reskedésében kapható. Kossuth-u.**
Az első kiadás csaknem teljesen elfogyott.

AZ APOLLÓ-SZÍNHÁZBAN
HÉTFOŊN, május 7 és 8-án: KEDDEN:

Kovács Andor Baumann Károly
színművész szalonkomikus.

K. Balogh Böske és Harmath Ilona
kabaremművésznők

MŰVÉSZESTÉLYE

MŰSOR:

A dohányhiány, Alaptalan gyanu, A béke angyal,
kis operett. tréfa. monolog.

A B. osztályu népfelkelő, Én és a külpolitika,
bohózat. tréfa.

A záróra, — Cserekereskedés, — Különbőség.
Azonkívül ének és magánszámok, továbbá
Kovács Andor konferánszal.

Helyárak: 3—, 2—, 1-50 és 1 korona. A helyek számozottak
és sorrendje fordított.

Az előadás kezdete naponta fél 9 órakor.
Jegyek előre válthatók Krausz Veronánál és este a pénztárnál.